

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Tematilsynsrapport

Betalings- og e-pengeforetaks behandling av klientmidler

26. mars 2025

1. Innledning.....	3
1.1. Bakgrunn og formål.....	3
1.2. Oppsummering	3
1.3. Gjennomføring	3
2. Finanstilsynets vurdering av foretakenes etterlevelse	4
2.1. Gebyrer.....	4
2.2. Buffer.....	4
2.3. Renter.....	4

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og formål

Korrekt håndtering av klientmidler er en av de mest sentrale pliktene ved utøvelse av mellommannsvirksomhet. Dersom klientmidler ikke blir tilstrekkelig sikret, er det risiko for at midlene ikke vil være beskyttet ved konkurs eller annen tvangsfullbyrdelse.

Finanstilsynet i Danmark gjennomførte i 2023 en temaundersøkelse om sikring av klientmidler. Undersøkelsen var foranlediget av at et betalingsforetak gikk konkurs, der klientmidlene ikke var sikret på grunn av sammenblanding med foretakets midler. Følgen av dette var at brukerne av betalingstjenesten ikke hadde separatistrett til midlene, slik at de måtte søke dekning for kravet i boet på linje med andre kreditorer. Temaundersøkelsen viste at det blant flere betalingsforetak var utfordringer knyttet til sammenblanding av midler. På bakgrunn av dette utarbeidet Finanstilsynet i Danmark retningslinjer om hvordan midlene skal håndteres for å sørge for at de er sikret, samt "best practice"-tiltak som foretakene kan ta i bruk dersom det er hensiktsmessig.

Formålet med dette tematilsynet er todelt. Finanstilsynet ønsker for det første å kartlegge i hvilken grad klientmidler fra brukere av norske betalings- og e-pengeforetak er sikret i tilfelle tvangsfullbyrdelse. For det andre er det et ønske å få oversikt over foretakenes praksis når det gjelder sikring av klientmidler.

Foretakenes etterlevelse av kravet til korrekt avstemming av klientkonto er ikke tema for undersøkelsen, men kan bli fulgt opp ved senere tilsyn av det enkelte foretak.

1.2. Oppsummering

Undersøkelsen viser at flere foretak har en praksis hvor foretakets egne midler blir oppbevart på klientkontoen i kortere eller lengre perioder. Dette medfører etter Finanstilsynets vurdering en risiko for at kundenes midler ikke vil være beskyttet ved en eventuell konkurs eller annen tvangsfullbyrdelse av krav hos foretakene. Hvorvidt midlene er gjenstand for separatistrett vil være en konkret vurdering i den enkelte sak.

Finanstilsynet forventer at foretakene gjør nødvendige endringer for å sikre at kundemidlene ikke sammenblandes med foretakets midler. Dette innebærer å sørge for at gebyrer, buffer og renter ikke oppbevares på klientkonto, som beskrevet nedenfor.

Etterlevelsen kan bli fulgt opp ved løpende oppfølging og tilsyn.

1.3. Gjennomføring

Finanstilsynet gjennomførte tematilsyn med 25 betalingsforetak og e-pengeforetak. Utvalget sørger for et bredt og representativt grunnlag for undersøkelsen.

Foretakene ble bedt om å redegjøre for hvordan de håndterer klientmidler, ved å svare på 13 spørsmål. De ble også bedt om å sende dokumentasjon fra bank eller forsikringsselskap på at de har klientkonto eller garanti, og rutiner for sikring av klientmidler.

Samtlige foretak svarte at de er forpliktet til å sikre klientmidler, med unntak av ett foretak som oppga at det ikke er klientens midler som står på konto. Ett foretak opplyste at de sikrer midlene med bankgaranti. De resterende 23 foretakenes svar utgjør grunnlaget for denne tematilsynsrapporten.

2. Finanstilsynets vurdering av foretakenes etterlevelse

Finansforetaksloven § 13-18 første ledd stiller krav om at betalingsforetak og e-pengeforetak skal sikre betalingsmidler mottatt fra kunder. Dette skal gjøres senest ved slutten av virkedagen dagen etter at midlene ble mottatt, jf. finansforetaksforskriften § 13-3. Midlene skal sikres ved enten å holdes atskilt og identifisert, eller ved å være garantert av forsikringsforetak eller bank.

Det er ikke i seg selv tilstrekkelig at midlene settes på klientkonto, de må også rent faktisk være atskilt og identifisert slik at det ikke oppstår en sammenblanding med foretakets egne midler. Et klart skille mellom foretakets og kundenes midler vil sikre at sistnevnte er gjenstand for separatistrett ved en eventuell tvangsfullbyrdelse for dekning av krav fra foretakets fordringshavere. Nøyaktig hvor grensen går vil være en konkret vurdering som Finanstilsynet ikke kan ta stilling til på generelt grunnlag.

Det er i denne sammenheng sentralt å avklare om alle midler på klientkonto faktisk er sikkerhet for kundenes krav, eller om den også inneholder midler som tilhører foretaket eller andre. I undersøkelsen er det stilt spørsmål om tre kategorier som kan utgjøre foretakets egne midler: Gebyrer, buffer og renter.

2.1. Gebyrer

Flere betalings- og e-pengeforetak tar betalt i form av et gebyr for å bruke tjenesten. Noen foretak oppgir at kundene betaler inn gebyr til klientkontoen, enten i form av et påslag eller ved at foretaket får trekke en del av summen etter at den er innbetalt. Det benyttes flere ulike løsninger.

Finanstilsynet viser til at gebyrene tilhører foretaket. Når gebyrene oppbevares på klientkonto, kan det oppstå spørsmål om klientmidlene er tilstrekkelig adskilt fra foretakets egne midler.

Finanstilsynet forventer at foretakene dette gjelder endrer sin praksis for å unngå en slik sammenblanding av egne midler og klientmidler, eksempelvis ved å splitte betalingene eller å etterfakturere gebyrene.

2.2. Buffer

Fem foretak oppgir at klientkontoen inneholder en buffer bestående av foretakets egne midler for bruk ved forsinkelser i bankenes oppgjørssystemer. Bufferen muliggjør at foretaket kan overføre midler på vegne av kundene selv om forsinkelser gjør at betalingen ikke ennå er kommet inn.

Finanstilsynet viser til at plikten til å sikre midler først inntreffer etter at kundens midler er mottatt, jf. finansforetaksforskriften § 13-3 og finansforetaksloven § 13-18 annet ledd. Forskuttering bør etter Finanstilsynets vurdering uansett gjøres fra foretakets konti for egne midler. Videre vil kundens forsinkede betaling i disse tilfellene tilhøre foretaket, og denne bør således føres direkte over på driftskonto eller annen konto for å unngå sammenblanding.

Kredittgivning utover den aksessoriske kredittgivningen som er tillatt etter PSD2, kan ikke ytes med konsesjon som betalingsforetak eller e-pengeforetak.

2.3. Renter

Flertallet av foretakene oppgir at rentene opptjent på klientkonto tilfaller foretaket selv.

Finanstilsynets vurdering er at disse renteinntektene uten ugrunnet opphold må overføres til driftskonto e.l. for å unngå sammenblanding med kundenes midler.

Det fremgår av undersøkelsen at foretakene får godskrevet opptjente renter på ulike tidspunkter, avhengig av bankens vilkår. Det vil etter Finanstilsynets syn være tilstrekkelig at overføringen skjer i etterkant av at rentene blir godskrevet i henhold til avtalen med foretakets bank. Det er altså ikke behov for å be om at banken endrer sitt godskrivningsintervall for dette formål.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no
finansstilsynet.no

